

Hlavní oblast: Kulturní rozmanitost

Téma: Památky, tradice a zvyky

Ročník: 3. třída

Rozvíjené kompetence: Kulturní rozmanitost, analytické a kritické myšlení, jazykové a komunikační dovednosti, spolupráce, znalosti a kritické porozumění kultur

Užité metody: video, kreslení, diskuze, lepení do mapy, šifrovačka, práce s textem

KULTURNÍ ROZMANITOST

- Památky, tradice a zvyky
- Pojem kulturní rozmanitost
- Kulturní památky ČR
- UNESCO
- Úmluva UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů

Na úvod krátké dokumenty:

<https://m.youtube.com/watch?v=IURsvA1o12M&t=20s> (památky)

<https://m.youtube.com/watch?v=WsUs-qNeDSA> (přírodní památky)

<https://m.youtube.com/watch?v=jedfQ4O1qkg> (tradice a zvyky)

<https://m.youtube.com/watch?v=SrFN9NbF5v0> (tradiční jídlo)

1. Ke každé z těchto pěti vět nakresli obrázek, který ji bude vyjadřovat :-)

*Kulturní rozmanitost jsou veškeré hmotné i
nehmotné výsledky činnosti člověka.*

*Je to zdokonalování člověka v rozvoji
jeho tvořivých sil a vzdělanosti.*

*Je to pokrok, spočívající v
hromadění výkonů lidského ducha.*

*Je to způsob života určitého
velkého společenství.*

*Pojem kultura má svůj původ v antice
- ve starověku a je odvozen z latinských
slov colo či colere, což znamená pěstovat.*

2. Diskuze k bodu 1 (15minut) – ujištění, zda správně porozuměno

3. Jaká je kulturní rozmanitost v naší zemi? Na volný papír A4 vystříhni a nalep mapu ČR. Vystříhej a nalep jednotlivé kulturní památky kolem ní a spoj je se správným krajem, do kterého patří. Informace si vyčti v příloženém článku.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Meandry Odry

Kutná Hora

Velká Amerika

kolonáda Karlovy V.

zámek Lednice

krajky

Štramberkská Trúba

TJ Sokol

Baťovy závody

hora Říp

Panská skála

Boubín

figál

perník

Sněžka

Muchovy obrazy

Prokop Diviš

zámek Litomyšl

sloup Nejs. trojice

Punkevní jeskyně

Hluboká

relikviář sv. Maura

Tatra

Karlštejn

Valašské muzeum

Pevnost Terezín

česká hymna

betlémy

Hranická propast

Telč

Milovské perníčky

obrazy Mikoláš Aleš

Máj

Olomoucké syrečky

okurky

J. J. Ryba

bižuterie

Ve Středočeském kraji, který obklopuje hlavní město Prahu, nalezneme mnoho přírodních i kulturních památek. Jednou z nejznámějších z nich je hrad Karlštejn nebo také celé město Kutná Hora s katedrálou svaté Barbory a Kostnicí. Z kraje pochází Jan Jakub Ryba, učitel a hudebník, který složil Českou mši vánoční, jež o Vánocích nesmí chybět. Nachází se zde také přírodní krásy, jako například lom Velká Amerika, Koněpruské jeskyně nebo chráněné skalnaté údolí Kokořínsko.

Na západě Čech se rozprostírá Karlovarský kraj, který je proslulý výrobou skla a porcelánu a oplývá minerálními prameny. Nejznámější památkou jsou Karlovy Vary se svou Kolonádou, kde si také můžeme vychutnat typické Lázeňské oplatky. Najdeme zde však ještě mnoho dalších lázní, Mariánské, Františkovi atd. či další kulturní památky jako je hrad Loket, středověké kupecké domy Špalíček v Chebu či relikviář svatého Maura v Bečově nad Teplou. Mezi přírodní rezervace - rašeliniště patří rezervace SOOS.

V Ústeckém kraji na severozápadě Čech se narodil Miroslav Tyrš, spoluzakladatel tělovýchovného hnutí Sokol, které má u nás dlouholetou tradici. Nachází se zde také neblaze proslulá pevnost Terezín, kterou proměnili v koncentrační tábor nacisté za druhé světové války. Přírodní památkou je celá oblast skal zvaná České Švýcarsko, ale také památná hora Říp.

Liberecký kraj oplývá velkým přírodním bohatstvím, nachází se zde 5 chráněných oblastí, jako např. Krkonošský národní park, kde jsou Mumlavské vodopády, ale také Panská skála, která je kousek od Českého Švýcarska. Kraj je proslulý výrobou bižuterie, je zaměřený na sklářství. Z kraje pochází známý český básník Karel Hynek Mácha autor známé básnické sbírky "Máj". František Škroup, hudebník a dirigent, autor hudby české hymny naopak pochází z Královehradeckého kraje, v němž nalezneme nejvyšší horu v České republice - Sněžku, ale také krásné Prachovské skály nebo Babiččino údolí. Je krajem, odkud pochází mnoho další významných osobností, např. bratři Čapkové, kteří zde mají své muzeum. Mezi další významné kulturní památky patří Muzeum betlémů v Třebchovicích pod Orebem. Je to kraj proslulý výrobou ručních krajků.

Náš vynálezce bleskosvodu Prokop Diviš se narodil a žil v Pardubickém kraji, kraji s Pardubickým perníkem, zámek v Litomyšli nebo krásnou přírodní rezervací Toulcovy maštale. Najdeme zde také skanzen Vysočina či Králický Sněžník.

Nejhlubší sladkovodní jeskyně na světě je Hranická propast v Olomouckém kraji. Kulturní památkou je zde například barokní sloup Nejsvětější trojice v Olomouci, hrad Bouzov či lázně Jeseník. Nacházejí se zde také Mladečské krápníkové jeskyně. Známa je sýrová pochoutka Olomoucké syrečky.

V Moravskoslezském kraji hraniční meandry Odry, horu Praděd či Muzeum vozů Tatra Kopřivnice, které se zde vyráběly a Hornické muzeum Lanek Park. Je zde pět přírodních parků a tři chráněné krajinné oblasti. Z kulturních památek jmenujme například rozhlednu Štramberskou Trubu - věž původního štramberského hradu.

Kulturním dědictvím jsou také zlínské závody na výrobu bot, vilovou městskou část pro zaměstnance a zlínské ateliéry, které nám zde zanechal významný prvorepublikový podnikatel Tomáš Baťa. V beskydském pohoří najdeme vrchol Radhošť s kaplí svatých Cyrila a Metoděje a

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

pod ním Valašské muzeum v přírodě. K dalším kulturním památkám patří třeba zámek v Kroměříži či zámek Buchlovice. Typickou pochoutkou kraje jsou frgále - velké kulaté koláče. Do Jihomoravského kraje si můžete zajet na hrad Pernštejn, zámek Vranov nad Dyjí, do Lednicko-valtického areálu a nebo se projít kolem Pálavy či v národním parku Podyjí. Navštívit se vyplatí i Punkevní jeskyně. Z kraje pochází první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk či významný malíř Alfons Mucha. Je to kraj révy, ale také Znojemských okurek. Historické městečko Telč, kostel sv. Jana Nepomuckého, historické město Jihlava, proslulé těžbou stříbra, nebo zříceninu hradu Lipnice nalezneme v kraji Vysočina. V Pelhřimově je muzeum rekordů a kuriozit, jediné ve střední Evropě. Mezi přírodní krásy zdejšího kraje patří například chráněná oblast Žďárské vrchy se skalním útvarem Milovské perníčky. Na světě nás reprezentuje několikanásobná olympijská vítězka v rychlobruslení Martina Sáblíková.

Mnoho významných osobností pochází s Jihočeského kraje. Například kněz a kazatel Jan Hus, operní pěvkyně Emma Destinová nebo malíř Mikoláš Aleš. Najdeme zde také zámky Hluboká či Červená Lhota. Z přírodních památek je nejznámější Boubínský prales v národním parku Šumava.

4. Kulturní rozmanitost kolem České republiky

- vylušti pomocí morseovky.

A	.-	H	....	N	-.	U	..-
B	-...	CH	----	O	---	V	...-
C	-.-.	I	..	P	.-.	W	.-.
D	-..	J	.-.-	Q	--.-	X	-.-.
E	.	K	-.-	R	.-.	Y	-.--
F	..-.	L	.-..	S	...	Z	--..
G	--.	M	--	T	-		

.-.	.	.-.	.-.	.		---	.	--	.		--	.		...	...	..-	----				
		~		!				~		!						o					
.-.	.	.-.	.-.	.-.	,		...	...	.		---	...	---	---	-.-	.-.	---	...	-	..	,
					,			!													,
.-.	.	--	.	-	.-.	.-.	,		.-.	..	.-.	.	,		.						
			!			,			!			,									
.-.	.-.	..	.-.	---	.-.	.-.	..		.-.	.-.	.	---	.-.								
	~	!				!		!						.							

5. Seznam se s úmluvou UNESCO o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů. Vyber si jeden řádek a vysvětli jej svým spolužákům.

ÚMLUVA UNESCO O OCHRANĚ A PODPOŘE ROZMANITOSTI KULTURNÍCH PROJEVŮ

Generální konference Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu na svém 33. zasedání, konaném ve dnech 3. až 21. října 2005 v Paříži,

potvrzujíc, že kulturní rozmanitost je charakteristickým rysem lidstva,

.....

majíc na vědomí, že kulturní rozmanitost je společným dědictvím lidstva a že by měla být pěstována a zachována ku prospěchu všech,

.....

uvědomujíc si, že kulturní rozmanitost vytváří bohatý a pestrý svět, který rozšiřuje možnosti volby, rozvíjí lidské schopnosti a hodnoty, a že je tudíž hlavní hnací silou udržitelného rozvoje společenství, lidu a národů,

.....

připomínajíc, že kulturní rozmanitost, která se rozvíjí v podmínkách demokracie, tolerance, sociální spravedlnosti a vzájemného respektování mezi národy a kulturami, je nezbytná pro mír a bezpečnost na místní, vnitrostátní a mezinárodní úrovni,

.....

oslavujíc důležitost kulturní rozmanitosti pro naplnění lidských práv a základních svobod, jež jsou vyhlášeny ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v jiných všeobecně uznávaných nástrojích,

.....

zdůrazňujíc potřebu začlenit kulturu jakožto strategický prvek do vnitrostátních a mezinárodních rozvojových politik, do mezinárodní rozvojové spolupráce a zároveň zohledňovat Deklaraci tisíciletí OSN (2000), která klade důraz na vymýcení chudoby,

.....

berouc v úvahu skutečnost, že kultura v čase a prostoru nabývá různých podob a že se tato rozmanitost projevuje jedinečností a pluralitou identit a kulturních projevů národů a společností tvořících lidstvo,

.....
uznávají význam tradičních vědomostí jakožto zdroje duchovního a materiálního bohatství a zejména význam vědomostí domorodých národů a jejich pozitivního přínosu k udržitelnému rozvoji, jakož i potřebu zajistit odpovídajícím způsobem jejich ochranu a podporu,
.....

.....
uznávají potřebu přijmout opatření na ochranu rozmanitosti kulturních projevů, včetně jejich obsahu, a to zejména v situacích, kdy kulturním projevům může hrozit zánik nebo vážné znehodnocení,
.....

.....
zdůrazňují význam kultury pro sociální soudržnost obecně, a zejména její přínos ke zlepšení postavení a role žen ve společnosti,
.....

.....
uvědomují si, že kulturní rozmanitost se upevňuje svobodným pohybem myšlenek a že je živena neustálými výměnami a vzájemným působením mezi kulturami,
.....

.....
potvrzují, že svoboda myšlení, projevu a informací jakož i rozmanitost médií umožňují rozkvět kulturních projevů ve společnostech, **uznávají**, že rozmanitost kulturních projevů, včetně tradičních kulturních projevů, je důležitým faktorem, který jednotlivcům a národům umožňuje vyjadřovat své myšlenky a hodnoty a sdílet je s ostatními,
.....

.....
připomínají, že jazyková rozmanitost je základním prvkem kulturní rozmanitosti, a potvrzují zásadní roli, jež při ochraně a podpoře kulturních projevů hraje vzdělávání,
.....

.....
berou v úvahu význam, jenž má životaschopnost kultur pro všechny včetně osob náležejících k menšinám a domorodým národům, projevující se v jejich svobodě tvořit a šířit své tradiční kulturní projevy a zároveň k nim mít přístup tak, aby z něj mohli mít prospěch při vlastním rozvoji,
.....

.....
zdůrazňují základní úlohu vzájemného kulturního působení a tvořivosti, které podporují a obnovují kulturní projevy a posilují úlohu těch, kteří pracují ve prospěch rozvoje kultury a celkového pokroku společnosti,
.....

uznávají význam, jež mají práva duševního vlastnictví při podpoře osob podílejících se na kulturní tvořivosti,

.....

jsou přesvědčena, že kulturní činnosti, statky a služby mají jak ekonomickou, tak i kulturní povahu, neboť jsou nositeli identit, hodnot a významů, a že by se s nimi tudíž nemělo zacházet, jako by měly pouze komerční hodnotu,

.....

konstatují, že i když procesy globalizace, k nimž pozitivně přispěl rychlý vývoj informačních a komunikačních technologií, vytvářejí zcela nové podmínky pro větší interakci mezi kulturami, představují pro kulturní rozmanitost i výzvu, zejména s ohledem na nebezpečí nevyváženosti mezi bohatými a chudými zeměmi,

.....

uvědomují si zvláštní pověření UNESCO zajistit respektování rozmanitosti kultur, a v rámci a doporučovat mezinárodní dohody, které považuje za užitečné pro usnadnění volného pohybu myšlenek prostřednictvím slov a obrazů,

.....

odvolávají se na ustanovení mezinárodních nástrojů, které přijalo UNESCO a které se týkají kulturní rozmanitosti a výkonu kulturních práv, a zejména na Všeobecnou deklaraci o kulturní rozmanitosti z roku 2001,

přijímá dne 20. října 2005 tuto úmluvu.

.....